

Rapport för WAIKs resa till Manga Hill, januari 2012

Om utmaningarna som finns i en bys väg mot utveckling, och om viljan att överkomma dem.

Under januari 2012 var jag, Johannes Svensson, tillsammans med min vän Carl-Johan Wennberg i Manga Hill, Kenya, och arbetade för WAIK. Denna resas arbete handlade framförallt om två av WAIKs projekt; *Svensk Konst blir Rent Vatten i Kenya* och *Framtidens Vatten i Manga Hill*. Det förstnämnda av dessa har målet att komplettera de Lifestraw® Family reningsverk som redan fanns i byn med fler så att varje gård (vad de kallar *compound*, och består av 1-3 hushåll tillhörande människor ifrån samma familj) i Manga Hill ska få tillgång reningsverk; ett projekt som möjliggjorts genom Lions club Eskilstunas sponsring. Det sistnämnda är ett projekt med målsättningen att hjälpa Manga Hill till en långsiktig lösning på vattenproblemen i byn, och detta är WAIKs nuvarande projekt.

Svensk konst blir rent vatten i Kenya

I arbetet med *Svensk Konst blir Rent Vatten i Kenya* bestod den första frågan i att bestämma vilka 150 hushåll i Manga Hill som skulle få de 150 reningsverken som vi hade med oss till byn. Efter diskussioner med styrelsen i WAIK I Nyanza (befolkningens egen förening på plats i byn) bestämdes att första prioritet skulle vara att se till att varje gård hade ett eget reningsverk. Eftersom deras styrelsen har delat upp Manga Hill i sju områden, fick varje representant för ett sådant område i uppdrag att identifiera de gårdar som saknade reningsverk. De rapporter som vi fick in uppgav att totalt 89 gårdar i byn saknade reningsverk.

Möten och utdelning av reningsverk

Den 7 januari var det dags för ett bymöte och för utdelning av reningsverken. Under detta möte gav områdets *chief* (byns lokale administratör som arbetar på uppdrag av regeringen) sitt stöd till vårt arbete, vilket vi ser som positivt, även om vi efter mötet betonade för ordföranden Tobias i WAIK I Nyanza att vi inte tyckte att denne *chief* bör ha något annat än en rådgivande roll i WAIK I Nyanzas åtaganden. Vad gäller mötets agenda skedde ett missförstånd. När jag innan mötet gav ordföranden några punkter att diskutera på mötet som komplement till den förutbestämda agendan som fastslagits på ett tidigare styrelsemöte, så frångick ordföranden helt den förutbestämda agendan till förmån för mina punkter. Detta missförstånd understryker den brist på vana och erfarenhet av demokratiska processer som fortfarande finns i styrelsen och byn. Människorna har dock själva uttalat en vilja att arbeta demokratiskt, och vi tror därför att utveckling inom detta område kommer att komma med träning och vana. Trots missförståndet så var mötet arena för många viktiga diskussioner. Bland annat så diskuterades vilken långsiktig lösning människorna helst ville ha implementerad i byn. Detta är såklart en mycket viktig diskussion eftersom vi har som målsättning att de själva ska spela en stor roll i beslutet om vilken lösning som ska byggas i Manga Hill. Människorna ifrån byn bad också om hjälp med latriner, eftersom de som byggs inte håller utan rasar ihop efter bara några år. Vi svarade att vi varken kan ge ekonomisk hjälp eller hjälp med kunskap vad gäller latriner, men vi uppmanade dem starkt att söka kunskap

ifrån dem som besitter den i Kenya, såsom departementet med ansvar för hälsa som har ett lokalt kontor i en närliggande by.

Efter mötet var det dags för utdelning av reningsverken. Det visade sig komplicerat att få klara besked om vilka som var representanter, och vem som var representant för vilket område och därmed vem som skulle få hur många reningsverk. Till slut, tack vare Carl-Johans ordningssinne så klarade vi upp situationen tillsammans med representanterna och vi delade ut 89 reningsverk totalt till de sju representanterna, som de senare gav vidare till de gårdar de var tilltänkta för.

Den 13 januari mötte vi de sju representanterna för att diskutera vilka hushåll som skulle få de 61 reningsverken som överblev ifrån den första utdelningen. Det visade sig då att många gårdar fortfarande saknade reningsverk, och att de första rapporterna därför hade innehållit flera fel. Enligt de rapporter som inkom vid detta möte saknade 65 gårdar reningsverk, och därmed behövde representanterna identifiera fyra gårdar som skulle kunna dela reningsverk med en annan gård eftersom vi bara hade 61 stycken kvar efter den första utdelningen. Detta blev deras uppdrag till nästa möte.

Besök i familjer

För att också följa upp utdelningen av de första 89 reningsverken gick vi den 14 och 15 januari runt i Manga Hill och besökte några av gårdarna. Under dessa besök kunde vi konstatera att många visste hur reningsverken skulle användas, medan andra saknade sådan kunskap. Därför fick de sju representanterna på ett styrelsemöte den 15 januari i uppdrag att så snart som möjligt besöka hushållen för att lära dem hur reningsverken fungerar. På detta möte skulle vi enligt planen låta de sju representanterna visa upp resultatet på deras uppdrag, men eftersom mötet inte kunde börja förrän gott och väl en dryg timme efter bestämt tid då många var sena till mötet, fick denna punkt på agendan skjutas upp.

Missförstånd

Ett sista och avslutande möte hölls den 18 januari, då vi tillsammans med styrelsen för WAIK i Nyanza diskuterade de arbetsuppgifter som låg framför dem i tiden. Dessa var framförallt att börja samla in pengar ifrån människorna i byn så att reparationer av en kommande långsiktig lösning ska kunna betalas så att de så småningom kan bli oberoende av externa aktörer, såsom WAIK. Dessutom tror vi att genom att de själva bidrar finansiellt så kommer människorna i Manga Hill att utveckla en känsla av ägandeskap för den långsiktiga lösningen och därigenom sköta om den på ett mer ansvarsfullt sätt. Vi ställde ett explicit krav på interna insamlingar. Jag försökte också motivera dem till att söka hjälp ifrån andra organisationer och regeringsdepartement i de frågor de behöver hjälp, och då inte enbart finansiell hjälp utan framförallt kunskap och erfarenhet. Vid detta möte skulle också utdelningen av de kvarvarande reningsverken ske. När rapporterna synades upptäcktes dock flera fel – några områden hade genom missförstånd representanterna emellan blivit rapporterade två gånger,

vilket gav ett högre nummer av gårdar utan reningsverk än som var verkligt. Dessutom rådde det viss oklarhet kring gränserna mellan områdena. På grund av dessa strukturella oklarheter stoppade jag utdelningen vid detta tillfälle, och ställde kravet på representanterna att innan utdelningen av de sista reningsverken skulle kunna ske ska alla i styrelsen veta vem som är representant för vilket område och vart gränserna går, och därefter ska nya rapporter göras som förhoppningsvis är fria ifrån misstag. I skrivande stund kan jag rapportera att Tom Nyangor har meddelat att reningsverken är utdelade med resultatet att nästan alla gårdar har ett eget reningsverk, och de som inte har det kan dela med andra gårdar. Därför lyckades vi inte med vårt mål att ge alla gårdar ett eget reningsverk, men vi ser ändå det stora värdet i att de allra flesta gårdar har ett eget reningsverk, och framförallt, att alla människor i byn har tillgång till rent dricksvatten.

WAIK I Nyanza arbetar hårt, men som förening måste de utvecklas och få en vana i koordinerat samarbete. I Kenya finns ett departement med ansvar för föreningsutveckling, och WAIK I Nyanza har själva sett till att knyta kontakter med detta departement. Vi hoppas och tror att detta kan hjälpa dem mycket i deras utveckling.

Framtidens vatten i Manga Hill

En mycket stor del av tiden i Manga Hill gick för mig och Carl-Johan åt till att arbeta med projektet *Framtidens Vatten i Manga Hill*. Detta arbete bestod i att besöka olika projekt i området som fokuserade på vatten för att lära av deras kunskap och erfarenhet. En rapport ifrån dessa besök finns bifogad i Appendix I. Denna rapport lämnade jag till styrelsen för WAIK I Nyanza så att de kan ha den, tillsammans med en rapport skriven av gruppens koordinator i Manga Hill Tom Nyangor, som underlag för att sprida information om olika långsiktiga lösningar på vattenproblemen i Manga Hill vidare till människorna i byn som inte ingår i styrelsen. Vi vill som sagt att människorna ska ha en stor roll i beslutet kring vilken långsiktig lösning som ska konstrueras i Manga Hill, och för att de ska kunna spela denna roll på en så god kunskapsbas som möjligt är det mycket viktigt att alla får del av information kring olika lösningar. Att samla information kring möjliga långsiktiga lösningar i Manga Hill är idag vad WAIK i Sverige arbetar mest med, men eftersom detta egentligen inte hör resan till så tar jag inte upp det här. Utöver detta så diskuterades mycket angående detta projekt på de många möten som hölls med styrelsen, och det mest intressanta av detta finns återberättat här ovan.

Samarbete med Plan International

Eftersom WAIK ser det som mycket viktigt att inte bara hjälpa människorna i byn att kunna dricka rent vatten, utan också att höja utbildningsnivån kring vikten av rent vatten, sanitet och hygien så anordnade vi den 12 januari ett möte mellan styrelsen i WAIK I Nyanza och organisationen Plan International som har ett kontor i Homa Bay, en närliggande stad. Under detta möte började vi planera en utbildningsdag som hölls den 22 februari vid en skola i

Manga Hill. Arbetet med denna dagen fortsatte efter att jag lämnat Kenya, och trots att det inte är arbete utfört av mig och Calle under vår resa så berättar jag lite om det här.

Dagen växte i storlek och kom att innefatta inte bara Plan utan också fyra olika regeringsdepartement; det för vatten och irrigation, skogs- och jordbruk, hälsa och det för utbildning. Till vår enorma glädje kom ungefär 1000 personer, varav ca 700 barn och 300 vuxna, till Ndisi-skolan (där dagen anordnades) i Manga Hill den 22 februari för att vara med på denna utbildningsdag kring vatten, sanitet och hygien. I arbetet med denna dag fick vi stor hjälp av fyra elever ifrån Röda Korsets folkhögskola, Axel Kollberg, Karin Nilsson, Sofie Wiklund och Therese Mörk, som arbetade som volontärer för WAIK i Manga Hill under två veckor. Enligt deras rapportering (läs deras blogginlägg om utbildningsdagen på <http://waik.se/blogg>) gick mycket tid åt till tacktal av olika slag, framförallt till WAIK och volontärerna som hjälpt till i arbetet med dagen. Information kring dagens tema fick såklart också plats på schemat. Självklart tar vi med glädje emot deras tack, men vi hade hellre sett att mer tid ägnades åt information kring vatten och sanitet. Eftersom sådan information fortfarande gavs plats, och så många kom, så ser vi med facit i hand ändå dagen som en stor framgång.

Carbon 4 Water

I vårt mål att bidra till kunskap i frågor relaterade till vatten och hygien i Manga Hill ingick också ett besök till Kakamega, en stad som ligger några timmars resa norrut ifrån Manga Hill, där Vestergaard-Frandsen (företaget som tillverkar och säljer Lifestraw® Family reningsverken) har ett projekt, *Carbon 4 Water*, genom vilket de har delat ut reningsverk till ungefär 900 000 familjer i Western Province i Kenya. Vi såg såklart nyttan i att besöka ett projekt av sådan storlek för att ta del av deras erfarenheter; utmaningar som framgångar, i arbetet med reningsverken Lifestraw® Family. Jag åkte tillsammans med styrelsemedlemmen Sophia Otete, och vi båda lärde oss mycket om hur man lagar reningsverken då de slammar igen; kunskaper som hon har kunnat föra med sig till Manga Hill. En del åtgärder som vi lärde oss kan dock inte genomföras utan redskap. Vi bestämde tillsammans med de ansvariga för *Carbon 4 Water* att vi ska försöka få till stånd ett besök ifrån deras sida till Manga Hill, där de kan prata om reningsverken och om vikten av rent vatten, diskutera strategier kring hur man bäst administrerar reningsverken med styrelsen för WAIK i Nyanza, och förhoppningsvis också ta med sig redskap att laga reningsverken med.

Här ovan har jag såklart inte berättat om allt jag och Carl-Johan gjorde i Kenya, men jag har gett en inblick i det mest relevanta. Arbetet med projektet *Svensk Konst blir Rent Vatten i Manga Hill* närmar sig nu sitt slut; det som kvarstår är att vänta på de rapporter som kommer att komma ifrån WAIK i Nyanza samt att själva se hur de senast utdelade reningsverken fungerar för människorna i byn vid nästa besök i Manga Hill. Arbetet med projektet *Framtidens Vatten i Manga Hill* är däremot bara påbörjat; vi är fortfarande på startsträckan av ett ganska långt lopp. Vi är väl medvetna om de många och ofta svåra uppgifter som ligger

framför både WAIK och WAIK I Nyanza innan en långsiktig lösning kommer att kunna konstrueras i Manga Hill. Vi förstår också hur viktigt det är att arbeta med hållbara projekt som inte bara hjälper människor idag utan också i många år framöver. Vi vill arbeta med ett sådant projekt, och det vill människorna i Manga Hill också. Därför tror vi att tillsammans med hjälpsamma människor i Sverige och på andra platser runtom i världen, och människorna i Manga Hill, kommer vi att klara av att se till att byn får en långsiktig lösning på vattenproblemen, trots de utmaningar som vi ser framför oss idag. *Ingenting är omöjligt. Rent vatten är möjligt!*

Johannes Svensson

Ledamot WAIK